

SLOVO ČTENÁŘŮM

Časopis prvním číslem ročníku 1990 začíná významný rok, rok 45. výročí vyvrcholení národně osvobozenického boje a vítězství nad fašismem. Je to ale i rok, ve kterém celou naši společnost i ČSLA čeká řada naléhavých úkolů. Jde především o uvedení a prosazení do života úkolů a usnesení v oblasti řízení společnosti, národního hospodářství, zvýšení kvality a efektivnosti veškeré činnosti. ČSLA v posledních letech jako mocenský nástroj, ale i jako nedílná součást společnosti, rovněž prodělává řadu změn. Na základě rozhodnutí Rady obrany státu (ROS) jsou uskutečňovány strukturální změny s cílem dát vojskům výraznější obranný charakter. Snížení finančních prostředků na ČSLA si vyžádá přehodnotit i účelnost a objem jejich vynakládání.

Dynamický, ale ne jednoznačně pozitivní vývoj situace ve světě nás musí motivovat současně s realizací politiky uvolňování, především k zabezpečení obranné dostatečnosti na nižších úrovních ozbrojených sil.

Jediná cesta, která k tomu vede, je zvyšování kvality, efektivnosti a využívání rezerv, které dosud nesporně máme.

Za rozhodující oblasti lze považovat zabezpečení vysoké bojové a mobilizační pohotovosti, přípravu velitelů a štábů, řídicí a organizačnickou práci.

V bojové a mobilizační pohotovosti bude třeba úsilí soustředit na zvýšení znalostí velitelského sboru v oblasti uvádění velitelství a útvarů do vyšších stupňů bojové pohotovosti. Reálněji provádět bojové rozdělení a důsledněji vyžadovat jeho realizaci. V souvislosti se strukturálními změnami a redistribucemi je nutné včas přepracovat plány uvádění do vyšších stupňů bojové pohotovosti a nacvičit činnost v nových podmínkách. Nebude možné také vyjímát na neodůvodněně dlouhou dobu útvary ze stálé bojové pohotovosti. V neposlední řadě je třeba intenzivní výchovnou práci velitelů dosáhnout pochopení nutnosti zabezpečení vysoké stálé bojové pohotovosti v době uvolňování napětí a intenzivních odzbrojovacích jednání. Problémy a nedostatky, které se projeví v uplynulém roce, prokazatelně mají svůj původ ve vztahu konkrétních lidí k celé této oblasti, tedy i zde je třeba hledat zásadní východisko ke zlepšení stavu.

V přípravě velitelů a štábů chceme dosáhnout dalšího prohloubení vědomostí, návyků a dovedností v organizaci a vedení obranné činnosti především v počátečním období války, připravovat generály a důstojníky podle předurčení, zdokonalovat metodiku přípravy a řízení velitelско-štábních cvičení a štábních nácviků. Je třeba důrazněji prosazovat přechod od kvantity ke kvalitě. Přes opakované výzvy a vydávané úkoly však přetrvává v přístupu části vojáků z povolání formálnost

k plnění úkolů a vyčleňovaný čas i prostředky pak nepřinášejí odpovídající výsledky. Projevily se i nezdravé tendence, které je třeba si přiznat a v tomto roce je nepřipustit. Nelze přece při snižování počtů opatření, rozsahu vyvedení současně snižovat i náročnost na přípravu a jejich provedení. Naopak kvalitní přípravou a promyšleným řízením je třeba nahradit dříve prováděná zaměstnání.

Zaměstnání je nutné připravovat zajímavěji, v případě zjištění formálnosti a zbytečnosti některé činnosti je třeba aktivně prosazovat její odstranění. Všichni například souhlasíme s požadavkem rozvíjení samostatného operačního myšlení, rádi používáme slovo šablonovitost, rutina atd., ale na druhé straně často při posuzování rozhodnutí, dokumentů, nejsme dostatečně ochotni přijmout skutečnosti, které neodpovídají ustáleným pohledům. Nelze však tolerovat ani taková rozhodnutí a činnosti, která nemají logické zdůvodnění, nebo taková, ke kterým se dodatečně často násilně hledá, včetně rozličných nesprávných kalkulací a propočtů.

Především z politických, ale i úsporných důvodů příprava velitelů a štábů zejména operačních stupňů, ale výrazně i u svazků a útvarů, přechází od rozsáhlých cvičení s vojsky především k velitelsko-štabním cvičením a štabním nácvikům. V konkrétních plánech to dokumentuje rozsah vyvedení vojsk na cvičení Štít-90, Družba-90, ale i divizní taktická cvičení. Dovolil bych si připomenout, že již v minulosti byla kritizována velká cvičení, při kterých se nedal operační rámec sladit s činností vojsk. Vojska z důvodu omezených možností zpravidla necvičila, ukázky byly často nacvičovány bez přítomnosti organických velitelů. Volalo se po tom, co prakticky dnes uvádíme do života. To je efektivní příprava velitelů a štábů za řízení přímých nadřízených a cvičení na taktickém stupni s veškerým plnohodnotným zabezpečením a v odpovídajícím prostoru. Nyní je třeba tyto formy uvést do života, ale s vyšší kvalitou. Dnes neobstojí dříve obvyklá „zdůvodnění“, že je opatření moc a jestli to nevyšlo teď, tak za půl roku to bude lepší. Nelze pro tento rok nepřipomenout nový moment, na který se připravujeme, ale přeci jen jako všechno nové asi nebude hned bez chyby. Převodem některých svazků a útvarů na skladové základny a sklady se změní zásadně charakter práce velitelského sboru a tím i tabulky počtů. Jinou kvalitu bude mít záložní velitelský sbor těchto skladů a s vojáky z povolání vzniknou nové vazby.

Rovněž materiální zabezpečení přípravy velitelů a štábů skladů bude předmětem hledání nevhodnějších forem.

Úkoly čeho dosáhnout v operační přípravě jsou stanoveny ve Směrnici pro operační a mobilizační přípravu. Dovolte několik myšlenek k metodám, jak toho dosáhnout. Jsem přesvědčen, že jednou z rozhodujících příčin, proč jsme neustále nuceni konstatovat, že úroveň připravenosti není taková, jakou bychom chtěli, je v přístupu každého generála a důstojníka a spolu s ním i jeho nejbližšího nadřízeného k vlastní odborné připravenosti. Jinak, nedaří se plnohodnotně uskutečňovat přípravu na funkci válečného zařazení. Často hledáme důvody v tom, zda je

v odpovídajícím poměru osobní příprava s výkonem funkčních povinností, co je objektivní a co subjektivní. Měli bychom přijmout jednu zásadu, že voják z povolání musí především sám, jako v řadě jiných profesí, dbát o svůj odborný růst. Organizovaná příprava by měla zabezpečit sladění pracovních kolektivů na základě vysokých odborných znalostí jednotlivců. Jak ale zainteresovat jednotlivce, aby tomu tak bylo, je věcí nadřízených. Metodami, jak skutečný stav zjistit, mohou být semináře zařazené do velitelské přípravy místo přednášek a řízené ne pověřeným funkcionářem, ale přímým nadřízeným. Na přípravu řízení štábních nácviků existují různé názory. Praxe ukazuje na jejich malou efektivnost v tom případě, pokud se před nimi neuskuteční zaměstnání s jednotlivci a skupinami. Přijatou zásadou, že všichni cvičí ve svých funkcích, jsme dosáhli v tomto směru pokroku, ale na druhé straně se snížila možnost ovlivňovat práci podřízených. Rovněž ta skutečnost, že štábní nácviky připravujeme v minimálním rozsahu dokumentů, vytváří podmínky pro to, aby všichni intenzivně pracovali v jejich průběhu, ale na vlastní řízení zaměstnání jsou kladeny daleko vyšší nároky.

Myslím si, že by bylo vhodné přehodnotit pohled na „válečnou hru“, při které s minimálními náklady lze dosáhnout zejména v rozvoji operačního myšlení, ale i při zpracování dokumentů, dobrých výsledků. Lze při ní i objektivně hodnotit a srovnávat velitele a štáby.

V oblasti rozsahu zpracování dokumentace, přes úsilí, které tomu bylo za poslední léta věnováno, jsme daleko nepokročili. Považoval bych za vhodné zaujmout rozhodnější stanovisko k účelnosti jednotlivých dokumentů, jinak budeme těžko realizovat požadavek prosazování rozhodnutí u podřízených, což je asi stále nejslabším místem činnosti v poli.

Poslední myšlenkou, kterou bych chtěl uzavřít tuto oblast, je příprava řídicího aparátu. Cvičení, komplexní a štábní nácviky jsou připravovány zpravidla zpracovatelskou skupinou za řízení velitele (NŠ) daného stupně. Zaměstnání řídí velitelé se svými přímo podřízenými funkcionáři, kteří zpravidla po teoretickém úvodu a vysvětlení organizačních otázek jsou připraveni k řízení zaměstnání. Asi bychom měli této přípravě věnovat více a prakticky provádět „rozhru“ možných situací (nejen rozhodnutí, ale i problémů, které mohou nastat) s objasněním, jak a kým mohou být řešeny, co budou dělat cvičící a co řídící. Nedílnou součástí řízení těchto zaměstnání by měla být „permanentní“ rozehra, tj. průběžná reakce na rozhodnutí velitelů, činnost štábů, provozuschopnost spojení atd., protože doposud celá řada cvičení se podobá letučkám, což často vyhovuje oběma stranám, ale nepřináší žádaný efekt.

V řídicí a organizační práci lze na základě vyhodnocení splnění úkolů konstatovat, že došlo celkově ke zlepšení. Projevila se vyšší stabilita plánů. Prokázalo se, že úroveň řídicí práce závisí na práci s lidmi, umění je získávat pro plnění úkolů, spojovat náročnost s péčí o podřízené. Je třeba dále pokračovat v posílení kon-

cepčního řízení a odstraňovat, co se přežilo. Zároveň sledovat i vytíženost velitel-
ského sboru a stmelovat jej jako celek. Dále pokračovat v přehodnocení výkazové
činnosti, vyžadovat jen ta hlášení, která slouží danému stupni k hodnocení
a rozhodování. Více využívat osobní styk s podřízenými k řízení, ale i k jejich celko-
vému poznání. Kontrolní činnost provádět rozumně. Nelze spojovat snahu ke sní-
žení rozsahu kontrolní činnosti se snížením její náročnosti a celkovým nedoceně-
ním. Je nutné mít na každém stupni potřebný přehled o stavu ve všech oblastech
u podřízených. Dovedně spojovat funkci poznávací s výchovou i nápravou.



Na základě vyhodnocení splnění úkolů RMNO ve výcvikovém roce 1988-89 lze
konstatovat, že bylo dosaženo řady pozitivních výsledků. Nový výcvikový rok je na
všech stupních naplánován a je zahájena jeho realizace. Rozhodující úkoly však
jsou teprve před námi. Redakční rada i redakce časopisu Vojenská mysl vyjadřují
přesvědčení, že všichni v současné složité době vynaložíme potřebné úsilí ke
splnění úkolů výcvikového roku.

Generálporučík Ing. Josef Vincenc

**Ve všech opatřeních přípravy velitelů a štábů se zaměřit na rozvíjení akti-
vity a iniciativy, vést rozhodný boj s formalismem a nepřipustit kopírování
překonaných stereotypů a šablon. Vyžadovat a oceňovat tvůrčí přístup
a schopnost přijímat samostatná originální rozhodnutí včetně rozumné míry
riskování.**

(Směrnice pro operační a mobilizační přípravu ve
výcvikovém roce 1989-1990)
